

De anesthesioloog als pijnarts anno 2013

Op zaterdag 7 december was de grote zaal van het Oud Sint Jan te Brugge behoorlijk vol. Meer dan 300 artsen uit België en Nederland namen deel aan een bijzonder geslaagd congres. "De anesthesioloog als pijnarts anno 2013"

Chronische pijn betekent een zware last voor verschillende partijen. In de eerste plaats voor de patiënt die dikwijls sterk beperkt is en dikwijls een periode meemaakt van arbeidsongeschiktheid. Dit heeft automatisch een weerslag op het kostenplaatje voor de maatschappij. De anesthesioloog/pijnarts wordt op zijn beurt vaak geconfronteerd met complexe patiënten die reeds een vrij lang parcours doorlopen hebben en bij wie de conservatieve behandelingen onvoldoende resultaat opleveren.

Professor Frank Huygen bracht de resultaten van een systematische review van de epidemiologie van chronische pijn in Nederland. Deze studie is een onderdeel van een grotere studie waarbij de epidemiologie van de chronische pijn in Europa bestudeerd werd. Voor deze review werden de databases bevraagd om artikelen te vinden waarin melding gemaakt wordt van: incidentie, prevalentie, demografische gegevens, enz. Extractie van deze gegevens geeft een duidelijk beeld van de incidentie en prevalentie van chronische pijn. De resultaten bevestigen de gegevens die ook in de grootste epidemiologische studie van Breivik gevonden werden. Opvallend is dat 79% van de chronische pijn patiënten hun behandeling als inadequaat ervaren, de impact op de levenskwaliteit, het inkomen van de patiënt, maar eveneens de socio economische situatie van het gezin werden eveneens besproken.

Professor Guy Hans bekeek de farmacologische behandelmogelijkheden voor neuropathische pijn en plaatste de gekende en toekomstige moleculen in een economisch perspectief. Zo zal het vervallen van de patenten voor Cymbalta®, Versatis® en Lyrica® ervoor zorgen dat de uitgaven voor de farmacologische behandeling van neuropathische pijn iets voordeliger zal worden, mede door de generische competitie. Toch wordt verwacht dat enkele producten tegen een hoge prijs zullen gelanceerd worden, maar dan voornamelijk in niche markten.

Neuropathische pijn komt zeer frequent voor, naar schatting 25-50% van de patiënten die zich aanbieden in de pijncentra lijden neuropathische pijn. De kosten voor de behandeling van neuropathische pijn zijn ongeveer 3 maal hoger dan deze voor de behandeling van niet-neuropathische pijn. Bovendien is de impact op de levenskwaliteit groter, heeft de patiënt meer nood aan medische ondersteuning en het ziekteverzuim is langer.

Voor de behandeling van neuropathische pijn wordt verwezen naar de NICE richtlijnen die in november 2013 gepubliceerd werden en dus zeer up to date zijn.

Professor Lieven Annemans besprak de gezondheid economische aspecten van de chronische pijn. De objectieven van de gezondheidszorg zijn: “de gezondheid van de bevolking te optimaliseren binnen de beperkingen van de beschikbare middelen en binnen het ethische kader gebaseerd op gelijkheid en solidariteit”. In België kost chronische pijn meer dan hartziekten, alcoholisme, diabetes en kanker. De kosten voor chronische pijn blijken dubbel zo hoog als deze voor hartziekten. Prof Annemans leidde de toehoorders doorheen de redeneringen van de gezondheidseconomie en paste die toe op de ruggenmergstimulatie. Wanneer een nieuwe behandeling meer kost dan de bestaande wordt toch verwacht dat deze behandeling ook voordelen zal hebben in de vorm van betere levenskwaliteit.

Tijdens de namiddag sessie werd aandacht besteed aan de rol van de anesthesioloog bij de farmacologische behandeling van chronische pijn.

Professor Albert Dahan lichtte de richtlijnen voor het gebruik van ketamine bij de behandeling van chronische pijn toe. Deze speciale molecule werd in 1962 voor het eerst gesynthetiseerd en kende variabele toepassingsmogelijkheden. Pas in 2013 werd het mechanisme van ketamine bij de behandeling van chronische pijn ontdekt. In PubMed worden reeds 37 gerandomiseerde studies gemeld over de toepassing van ketamine in verschillende pijnsyndromen. Van deze studies zijn er twee van goede kwaliteit en een van matige kwaliteit. Er is echter evidentie voor het gebruik van ketamine voor de behandeling van CRPS en postamputatie stomp pijn. Dit product heeft echter aanzienlijke bijwerkingen waarvan de belangrijkste schizotypische effecten zijn. Daarom wordt toch aanbevolen om het gebruik van ketamine te beperken voor deze gevallen die echt therapie resistent zijn.

Dokter Carsten Leue vroeg aandacht voor de zorg voor complexe, multimorbide pijnpatiënten . Hij stelde de werking van een medisch psychiatrisch centrum voor. In een dergelijke setting wordt de multidimensionale zorg geïntegreerd. Dankzij de soepele samenwerking verhoogt de levenskwaliteit en verlagen de sociaal relevante kosten. Hij illustreerde de invloed van de sociale status op de perceptie van de patiënt. Er werd een duidelijke link aangetoond tussen de graad van somatische en psychische stoornissen, die eveneens beïnvloed worden door het sociale milieu.

Dokter Roel Mestrum rapporteerde zijn observaties tijdens zijn verblijf in de Verenigde Staten. Er is inderdaad een probleem van misbruik van pijnstillers in het algemeen en opioïden in het bijzonder. In de literatuur vinden we meldingen van het toegenomen aantal doden door slecht gebruik van pijnstillers.

In België zijn de uitgaven voor pijnstillers verdrievoudigd tussen 1997 en 2009. Het is echter niet duidelijk of dit een teken is van misbruik. De voorschrijvers moeten vooral aandacht besteden aan het risico profiel van de patiënt. De anesthesioloog/pijnarts wordt vaak geconfronteerd met patiënten die te hoge dosissen pijnstillers gebruiken. Zijn rol is dan deze behandelingen afbouwen om tot een evenwicht tussen pijnstilling en bijwerkingen te komen.

Dit congres werd afgesloten met de uitreiking van de beste posterprijs die toegekend werd aan dr. Kevin Lathouwers en zijn co-auteurs: Mestrum R., Puylaert M., Vanelderden P., De Vooght P., Heylen R., Van Zundert J. van , Ziekenhuis Oost Limburg Genk, Belgium voor zijn poster “Retrospective analysis of pulsed radiofrequency treatment for ilioinguinal neuralgia based on a landmark technique” die op EFIC werd voorgesteld.

